

Diferència d'edat entre germans: un problema?

Si l'educació és bona i equànime, la diferència d'edat no ha de ser un problema. De fet, **els grans poden ser referents** per als petits

AINHOA BOIX
FOTO: GETTY IMAGES

El Pablo Martínez té 19 anys, 13 anys més que la quarta de les seves germanes i 17 més que el cinquè. Encara que no recorda el dia exacte en què li van comunicar el naixement dels benjamins de la casa, sí que sap que li va fer molta il·lusió. I avui, malgrat els molts "juga amb mi" que rep al dia i els "vull veure dibuixos" que li reclamen, segueix afirmant el mateix: li encanta tenir una gran família i uns germans petits a qui pot veure créixer i amb qui jugar. Potser la seva alegria i bona acceptació de la situació es deu als seus anys, a les portes de l'edat adulta i totalment allunyat de gelosia i enveges fraternals. Potser pel fet que comparteix experiència amb els seus altres germans de 18, 16 i 15 anys i sempre és molt més fàcil acceptar l'arribada d'un nou membre a la família en companyia que en solitari. O, molt possiblement, perquè el seu pare i la seva madrastra –la mare dels petits– cuiden i eduquen els infants i només reclamen la seva ajuda per a les tasques bàsiques de la llar, algun canvi de bolquer i roba infantil i, de tant en tant, per fer de cangur dels seus germans. Una actitud que, d'altra banda, psicòlegs i psiquiatres especialitzats en infància i adolescència recomanen a tots els pares que tenen fills amb més de 10 anys de diferència. Perquè, si bé és bo, i fins i tot

necessari, que els joves assumeixin responsabilitats domèstiques i amb la resta de membres de la família, aquestes responsabilitats han d'adaptar-se a la seva edat. Així ho indica Carlos Sanchis, membre fundador del gabinet Sanchis & Jarque Psicòlogos de València, que es mostra a favor que els primogènits de la família participin en la cria dels seus germans petits però amb els límits que imposa la seva edat. "Els pares no han de sobrecarregar el primogènit i han d'estar molt atents al que pot fer o no segons l'edat

.....
És bo que els joves agafin responsabilitats amb els petits però adaptades a la seva edat
.....

que tingui, recordant que també el fill gran és un nen que necessita sentir-se especial i volgut pels seus pares", explica aquest expert, que amb les seves paraules recorda que "més gran" no és sinònim de "madur". De la mateixa opinió és Jordi Sasot, metge especialista en psicologia i psiquiatria infantojuvenil i cap de la Unitat de Paidopsiquiatria al Centre Mèdic Teknon de Barcelona. Per ell, com pel seu col·lega valencià, els progenitors han de ser conscients de qui és el pare de la família i, per tant, en qui han de recaure

.....
"Els nens petits han de saber que l'autoritat és dels pares", manté Gloria Giménez
.....

MÈTODE. El germà gran pot assumir responsabilitats però l'autoritat i la pauta les han de posar els pares.

les tasques pròpies d'aquesta figura. "Els germans grans, encara que són més madurs i amb això més responsables, no tenen per què assumir les obligacions relacionades amb els seus germans més petits. És freqüent que els pares demanin certa col·laboració als fills, una col·laboració que atorga als germans grans un paper d'autoritat que pot alterar una adequada relació entre germans", comenta el també codirector del Centre Psicopediàtric Guia de Barcelona, que adverteix que delegar les obligacions en els germans grans pot generar un "fals paper de figura paterna" i implicar conflictes futurs.

Un exemple? Com avança l'especialista en psicologia clínica infantojuvenil de Barcelona Gloria Giménez, la pèrdua d'autoritat de la figura paterna i, per tant, l'absència de normes i límits en els benjamins de la família. "Els nens petits han de saber que l'autoritat és dels pares. Ells són els que posen les pautes i els càstigs. L'autoritat no pot ser delegada en altres adults o fills més grans, ja que això dispersa l'adquisició de les normes", indica l'autora del blog *Know How Psicologia*.

Pols oposats

I és que, encara que educar un fill tres anys després d'haver estat pare no hauria de ser gaire diferent de fer-ho deu anys més tard ni pel que fa a responsabilitats ni pel

MIRALL. Tot i que hi ha edats més crítiques, els germans grans acostumen a ser molt protectors amb els petits, i exerceixen com uns segons pares.

que fa a motivació, en molts casos l'experiència, les ganes i el temps de què es disposa per fer-ho no és el mateix i molts progenitors cauen en l'error de desentendre's de l'educació i cura dels seus fills petits o de fer tot el contrari, és a dir, mimar-los i sobreprotegir-los massa, cosa que provoca, en el primer dels casos, l'absència de límits i normes en el benjamí i, en el segon, la poca tolerància a la frustració.

"Al benjamí cal intentar educar-lo atorgant-li els privilegis i la independència que li correspongui segons la seva edat, capacitats, esforç... sense deixar-se influir per l'ordre del naixement. És a dir, no fer-l'hi tot massa fàcil pel fet de ser el petit de la casa i que acabi amb conductes capritxoses i exigents que potencin un estil cognitiu de baixa tolerància a la frustració", recomana el psicòleg Carlos Sanchis. Una opinió que comparteix amb Sasot, que, a més d'aconcellar als progenitors que no adoptin una actitud

massa permissiva i sobreprotectora amb el fill petit, els defineix com a pares que "temen el moment del niu buit". "Educar el petit de la casa, si té germans bastant més grans que ell, requereix un esforç educatiu que eviti la sobreprotecció. Són nens que creixen en un ambient adult, que se senten únics, de manera que amb els seus tocs d'atenció compleixen fàcilment els seus desitjos, no tenen tants *nos* i viuen situacions i senten converses adultes amb més freqüència. En general, *creixen abans*, però no ho demostren, donen una imatge de benjamí i solen gaudir-ne", explica el cap de la Unitat de Paidopsiquiatria del Centre Mèdic Teknon.

Qüestió d'actitud

Les recomanacions dels professionals de la salut no poden ser més clares: ni permissivitat ni sobreprotecció excessiva al germà petit. Però què es pot dir sobre el gran? Com han d'actuar els progenitors amb ell? Doncs

exactament igual que amb el benjamí de la casa. Els pares ni han de satisfer-lo amb regals i privilegis per evitar que se senti desplaçat ni, per descomptat, han de relegar-lo a un segon pla per l'arribada d'un nou membre a la família. Des del moment en què comuniquen la notícia del nou naixement, han de pensar en ell i preocupar-se pel seu estat d'ànim però sense que aquesta preocupació suposi un canvi en el dia a dia amb el seu fill. En aquest sentit, Gloria Giménez parla de la necessitat de preservar, tant com sigui possible, la relació paternofilial que hi havia abans de l'anunci de l'arribada del nadó i de garantir la normalitat familiar. "És important adonar-nos que els fills no trien els canvis. Som els adults els que, per diverses raons, orientem les nostres vides cap a diferents horitzons. Hem d'intentar que aquests fets repercutixin el mínim negativament possible en els nens i que ells se sentin sempre amb el

Ni gelosia ni mala relació Convivència intergeneracional

24, 18 i 5. Són les edats que tenen el Dani, l'Alejandro i la Sara, tres germans de València que no han patit la gelosia pròpia de les relacions fraternals ni han assumit rols diferents dels que implica la seva edat, és a dir, d'adult o de pare. La seva mare, Enriqueta Calvo, ens explica que, quan va donar a llum la petita dels seus fills, els grans eren adolescents i els 19 i 13 anys d'edat que tenien llavors, així com l'ajuda rebuda per l'àvia en la cura i educació dels nens, van ser vitals perquè cap dels tres se sentís desplaçat, faltat d'afecte o amb més càrregues de les que requeria la seva edat.

I encara que Calvo sap que la relació entre els seus fills grans i la benjamina de la família és diferent a la d'ells dos en la seva infància, creu que la falta de vivències i experiències comunes es difuminarà en el futur i que prevaldrà l'afecte que es tenen en l'actualitat. Ella, de moment, gaudeix d'una maternitat tardana però molt més conseqüent i madura que la que va tenir amb el gran i el mitjà, a causa de la seva joventut. "Jo vaig tenir els meus dos fills molt joveneta, en la vintena, i canvia molt la maternitat, s'és més madur. Abans tenia mitja hora lliure i intentava aprofitar per fer alguna cosa sola, descansar. Ara, només penso en la Sara, a fer alguna cosa amb ella, com anar al parc, per exemple", explica aquesta mare que agraeix als seus fills l'ajuda que li presten amb la Sara en el seu dia a dia. També viu amb alegria l'amor incondicional que la petita sent cap als grans i viceversa. El salt generacional que hi ha entre els grans i la petita queda minimitzat per l'afecte, la protecció i la complicitat que s'ha establert entre tots tres.

mateix grau d'importància", comenta aquesta professional.

I si els pares participen activament en la cura i educació dels seus fills i la relació amb ells és equànime, el més probable és que la tan temuda travesera generacional que s'estableix entre germans amb una diferència d'edat elevada es dilueixi i primogènits i benjamins conflueixin quan arribin a l'edat adulta. Perquè, com indica Sasot, els germans, encara que no comparteixin vivències durant la infància, tenen en comú valors i patrons educatius, i aquests referents, en l'edat adulta, poden ser un nexe d'unió. "La relació entre germans amb edats distanciades entre ells no és la mateixa que la que tenen germans amb edats semblants. Això és inevitable en etapes de desenvolupament, però no té per què complir-se en l'etapa adulta. Fins i tot poden ser més intenses pel fet de poder complementar vivències dins un mateix nucli familiar", conclou.

L'explorador reprimit

Jaume Funes

Els fa pal la vida

A vegades, em trobo amb adolescents que directament et llancen preguntes com ara aquesta: "Què estic fent jo aquí?" I tot seguit et comenten que els fa pal la vida, que no acaben de trobar cap estímul que els faci tirar endavant. No es tracta d'una variació més del seu estat d'ànim eternament alterat. Tampoc ben bé que estiguin passant una depressió o un temps d'intensa melancolia. És una mena de crit per sortir del laberint, acompanyat de la vivència que el seu calaix de recursos personals per justificar la vida ha entrat en la reserva.

Als adults que estem al seu costat també se'ns haurien d'encendre les alarmes. Com és que una vida plena de vida comença a expressar que potser no val la pena ser viscuda? Si mirem i escoltem potser descobrirem que alguns se senten fora de lloc. Ser exclòs, no formar part del món dels iguals, no és suportable. A vegades és que han pres consciència de l'absència d'estima al seu voltant. No són acceptats per qui desitgen o, més aviat, perquè fan nosa entre els seus adults més propers. Senten que no poden estimar ni ser estimats.

Imposicions i futur

Tanmateix, una part molt significativa del seu desencís vital té a veure amb les fites de futur que nosaltres imposablem a les seves vides. No poden i, especialment, no volen ser el bon estudiant, el ciutadà o ciutadana excel·lents, el jove ple d'èxit (ara en diem emprenedor) que hem definit com el seu destí. No volen la vida que hem decidit que ha de ser la seva.

Al costat de tot plegat hi apareix l'absència de raons per justificar unes vides com les nostres. Els adolescents sempre són els nous existencialistes. Tenen existències plenes d'estímuls i buides d'arguments que la justifiquin. No es pregunten ni tan sols qui són sinó quines són les raons que els mouen. De maneres diverses volen escollir la vida, però els manquen alguns arguments consistents. Educar adolescents no consisteix exactament a impartir lliçons de filosofia, però què diríem si el nostre fill o filla ens preguntés directament per què val la pena viure? No oblidem que entre les raons ha de poder trobar alguna forma de felicitat, alguna possibilitat de decidir sobre com ha de ser la seva existència, de compartir-la amb d'altres, alguna possibilitat real de canviar la societat que els envolta. Sense això només aniran tirant o s'acomodaran com els seus adults fins a la propera crisi.

Jaume Funes és psicòleg, educador i periodista

